

Tillaga til þingsályktunar

um Tröllaskagagöng milli Skagafjarðar og Eyjafjarðar.

Flm.: Stefán Vagn Stefánsson, Bjarni Jónsson.

Alþingi ályktar að fela samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra að láta hefja vinnu við rannsóknir, frumhönnun og mat á hagkvæmni á gerð jarðganga á Tröllaskaga. Ráðherra skili Alþingi skýrslu með niðurstöðum fyrir árslok 2020.

Greinargerð.

Með þingsályktunartillögu þessari er lagt til að samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra láti hefja vinnu við rannsóknir, frumhönnun og mat á hagkvæmni á gerð jarðganga á Tröllaskaga.

Tröllaskagagöng hafa komið til umræðu við og við á liðnum árum. Hefur þá einkum verið rætt um tvo valkosti, annars vegar göng frá Hofsdal yfir í Barkárdal og hins vegar tvenn jarðgöng sem færu fyrst úr Hörgárdal yfir í Skíðadal, sem er inn af Svarfaðardal, og þaðan vestur í Kolbeinsdal í Skagafirði.

Í riti Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra frá árinu 2017, *Samantekt um samgöngumál, áherslur og forgangsröðun verkefna á Norðurlandi vestra*, kemur fram að jarðgöng á Tröllaskaga eru meðal helstu áhersluverkefna samtakanna í samgöngumálum og leggja þau til að hafin verði rannsókn á hagkvæmni þess að grafa slík göng. Í ritinu segir enn fremur: „Ekki er nokkur vafi á að þessi göng myndu styrkja landshlutann. Fjallvegurinn um Öxnaldalsheiði getur verið verulegur farartálmi yfir vetrarmánuðina. Það þarf varla að tíunda þá kosti sem þessi göng hefðu í för með sér fyrir öruggara aðgengi íbúa Norðurlands vestra að sjúkrahúsinu á Akureyri. Auk þess að stytta leiðina yrði ekki um fjallveg að fara úr Skagafirði til Akureyrar. Rétt er að minna á í þessu samhengi að engin fæðingarþjónusta er á Norðurlandi vestra og þar með er samkeppnisstaða landshlutans sem ákjósanlegur búsetukostur fyrir ungt fólk verulega skert. Áhrif á ferðaþjónustu á Norðurlandi vestra þarf heldur varla að tíunda í þessu sambandi en með áætluðu millilandaflugi til Akureyrar skiptir það landshlutann verulegu máli að leiðin milli landshlutanna verði stytt og gerð greiðfærari. Stækkun vinnusóknarsvæða er landshlutanum einnig mikilvæg og möguleikar á sókn í ýmsa þjónustu myndu snarbreytast við tilkomu þessara ganga. Það er afar mikilvægt fyrir landshlutann að kostir þessarar leiðar verði skoðaðir, ekki eingöngu út frá hagkvæmni vegna styttingar vegar og minni þjónustuþarfar heldur líka hver hin samfélagslegu og efnahagslegu áhrif verða á samfélögin á Norðurlandi vestra en einnig á Eyjafjarðarsvæðinu.“

Í tengslum við aðalskipulag Sveitarfélagsins Skagafjarðar í upphafi þessarar aldar var ým-issa gagna aflað frá Lendisskipulagi ehf., m.a. um Tröllaskagagöng. Í gögnunum kemur fram að vegalengdir milli þéttbýlisstaða á Norðurlandi myndu styttest mikið með tilkomu ganganna. Þannig yrði vegalengdin frá Laugarbakka í vestri til Akureyrar 185 km ef farið er um Þverárfjall og göng milli Hjaltadals og Hörgárdals. Vegalengdin milli Hóla og Akureyrar yrði með tilkomu ganga kringum 60 km en er nú um 130 km. Vegur milli Sauðárkróks og Akureyrar myndi styttest úr um 119 km í um 90 og milli Blönduóss og Akureyrar úr 145 km í um

136 km og niður í 127 km með vegstyttingum á þeirri leið. Þannig lægju leiðir manna milli Reykjavíkur og Akureyrar um nær allar fjölmennustu byggðir á Norðurlandi vestra. Vegalengd milli Sauðárkróks og Húsavíkur yrði 167 km með tilkomu þessara ganga og Vaðlaheiðarganga. Verði þessi leið farin þarf ekki að fara yfir Öxnadalshéið en vegurinn um hana liggur hæst í 540 m hæð. Einnig færðist aðalleiðin frá Vatnsskarði þar sem vegurinn fer í um 400 m hæð og yfir á Þverárfjall þar sem vegurinn fer hæst í 320 m. Tvenn styttri göng, úr Hörgárdal yfir í Skíðadal og úr Skíðadal yfir í Kolbeinsdal, koma einnig til greina en þau gætu gefið enn frekari möguleika á styttingu milli þéttbýliskjarna og byggðarlaga báðum megin Tröllaskagans með tilheyrandi stækkun vinnusóknar- og þjónustusvæða.

Í febrúar 2019 samþykktu bæjarstjórn Akureyrar og sveitarstjórn Skagafjarðar áskorun til stjórnvalda um að fjármagna grunnrannsóknir og samanburð á kostum á legu mögulegra jarðganga undir Tröllaskaga, auk rannsókna á samfélagslegum og efnahagslegum áhrifum slíkra ganga.

Áskorun sveitarfélaganna er svohljóðandi:

„Bæjarstjórn Akureyrar og sveitarstjórn Sveitarfélagsins Skagafjarðar samþykktu á fundum sínum fyrr í þessari viku áskorun til stjórnvalda um að tryggja í nýrri samgönguáætlun fjármögnun grunnrannsókna og samanburðar á bestu kostum á legu mögulegra jarðganga undir Tröllaskaga, auk rannsókna á samfélags- og efnahagslegum áhrifum sem leiða af nýjum Tröllaskagagöngum.

Tröllaskagagöng munu ótvírætt hafa mikinn ávinning í för með sér í formi styttri vegalengda á milli allra stærstu þéttbýlisstaða á Norðurlandi, aukins öryggis vegfarenda þar sem til yrði ný leið sem sneiðir fram hjá hæstu fjallvegum, stækkunar vinnusóknarsvæða, styrkingar almennrar þjónustu og eflingar ferðaþjónustu, auk bættrar samkeppnisstöðu landshlutans. Slík jarðgöng myndu breyta svo miklu á svo stóru svæði að örðugt er að sjá áhrifin fyrir án ítarlegrar og faglegrar athugunar.

Bæjarstjórn Akureyrar og sveitarstjórn Sveitarfélagsins Skagafjarðar leggja þunga áherslu á að nauðsynlegur undirbúningur og frumrannsóknir vegna nýrra Tröllaskagaganga hljóti fjármögnun innan nýrrar samgönguáætlunar.“

Eins og rakið hefur verið myndu göng undir Tröllaskaga fela í sér gríðarlega samgöngubót fyrir íbúa Norðurlands og aðra sem þar fara um. Öryggi vegfarenda yrði stórbætt auk þess sem slík framkvæmd myndi m.a. leiða af sér stækkun vinnusóknarsvæða og eflingu ferðaþjónustu á svæðinu.

Leggja flutningsmenn til að samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra verði falið að láta hefja vinnu við rannsóknir, frumhönnun og mat á hagkvæmni á gerð jarðganga á Tröllaskaga. Í þeirri vinnu verði lagt mat á bestu leiðina sem og kostnað framkvæmdarinnar. Þá verði samfélagsleg og efnahagsleg áhrif slíkrar gangagerðar jafnframt könnuð. Lagt er til að ráðherra skili Alþingi skýrslu með niðurstöðum fyrir árslok 2020.